

SISEMINISTEERIUM

Piiskop Laatsarus
Piiskop Sergi
Piiskop Daniel
Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kirik

Teie: 22.05.2024

Meie: 30.05.2024 nr 8-3/25-8

Vastus piiskop Danieli poolt 20.05.2024 ja 22.05.2024 saadetud pöördumistele

Head koostööpartnerid, austatud MPEÕK piiskopid

Olen väga tänulik piiskop Danieli 20.05.2024 ja 22.05.2024 saadetud kirjades olevate seisukohtade eest.

Aitäh, et mõistate kujunenud olukorda ning et olete pakkunud selle lahendamiseks mitmeid konstruktiivsed lahendusi. 20.05.2024 kirjas oli esitatud 07.05.2024 Eesti Kirikute Nõukogu saalis toimunud kohtumise järel teiepoolsed nägemused, kuidas lahendada Eesti julgeolekuolukorda, mille keskmes on seekord Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kirik (MPEÕK).

Tunnustame Teie operatiivset tegutsemist Tallinna Aleksander Nevski koguduse stavropigiaalsest staatusest vabanemise suunal, samuti juba alustatud tööd MPEÕK põhikirja redigeerimisega. Mõistame, et need muudatused moodustavad keeruka juriidilise ja kanoonilise kombinatsiooni, mistõttu on mõistlik kaasata nii juristide kui kanoonika ekspertide kaasabi. Omalt poolt pakume samuti Siseministeeriumi usuasjade osakonna tuge uue kontseptsiooni ja riigi julgeolekuootusi ning usuvabadust toetavate versioonide väljatöötamisel.

Aitäh, et kaalusite läbi ajaraami, mil olete valmis oma kontseptsiooni meile pakkuma. Me arvestame sellega. Ja ma pakun, et me võiksime kirjaliku menetluse kõrval teha juuli lõpus sellekohase arutelu.

Head konstruktiivsust väljendab Teie soov ja tahe ühineda nt Eesti Apostlik-Õigeusu Kirikuga (EAÕK).

Sünnikohal väljendan veelkord ja väga selgelt: riik ei luba oma iseseisvuse vastast tegevust. See on inimeste vaheline kokkulepe, mis on sätestatud põhiseadusesse. Riik ennetab, tõkestab ja kui julgeolekuolukord seda nõuab, siis reageerib ka tagajärgedele.

Selle kõrval ei unusta Eesti riik ega selle võimukandjad, et usuvabadus on meie põhiseaduslik vabadus ja õigus.

Oleme Eesti riigi poolt oma ootuse meie ühise kohtumise raames väljendanud ja rõhutanud, et valikud on inimeste kättes. Kõige tähtsam on, et need valikud oleksid inimeste: usklike ja vaimulike jaoks vabad ja võimaldaks moonutamata osadust jumalaga.

Head piiskopid,

Palun Teil mõelda läbi õigeusu tulevik Eestimaal. Meile on ühiselt kirjeldanud ühte võimalikku tulevikuvisioni EÕAK metropoliit Stefanus. Sellega võib, aga ei pruugi nõustuda. Aga enne ühte või teist suunda liikumist tuleb silmas pidada ja läbi arutada õigeusklike pärishuvid ja see, kuidas pakkuda nendele osadus Jumalaga nii, et see ei kutsuks inimesi üles oma asukohariigi iseseisvuse ja vabaduse vastasele või selle kaotamist heakskiitvatele või toetavatele tegevustele.

Ma palun, et Te oma kirjas pakutud ajaks esitaksite visiooni õigeusu kui terviku, aga kindlasti senise haru (MPEÕK) tuleviku kohta. Neid võib olla mitu ja nende saavutamine erinevas ajaraamis. See visioon peaks kindlasti hõlmama võimalikku, kujuteldavat tulevikuseisundit, mil kõik muutused on tehtud ja millisena siis ühiskond tajuks ja näeks Teie kirikut koos kõikide koguduste ja kloostritega, aga sisaldama ka lihtsasti arusaadavat kirjeldust, kuidas visioon saavutada.

Te viitasite 20.05.2024 kirjas 1996.a. Zürichi kokkulepetele. See teeb meid järjepanu nõutuks, sest 1996.a. kuni tänaseni ei ole meile teadaolevalt Eesti Vabariigis ühelegi ministeeriumile ega muule riigiasutusele mitte keegi esitanud nende kokkulepete tekste. Neile kokkulepetele viitas tollaste läbirääkimiste ajal ka Moskva Patriarhaadi esindajana arhimandriit Jelissei (Ganaba), aga ka tema käest ei ole me mingeid kokkulepete tekste saanud.

Me oleme väga tänulikud, kui hea koostöö huvides Te esitaksite esimesel võimalusel meile nende kokkulepete allkirjastatud teksti, et saaksime hinnata nende kokkulepete võimalikku kaasabi tänaste probleemide lahendamisele.

Hoonestusõiguse küsimuses on mul vähe uut informatsiooni anda. Saan üksnes kinnitada, et riigi kestav soov on hoida kinnisvara suhted hoonestusõigusega. Mis puudutab tasusid, mida MPEÕK kogudused riigile maksavad ja millega seoses viitasite 2000ndate aastate alguse läbirääkimistele, siis tõepoolest räägiti tol ajal kavatsuste protokollide raames kahest tasumõistest: rendist ja hoonestusõiguse seadmise tasust. Siis otsustas metropoliit Kornelius, et riigi ja koguduste vahel sõlmitakse justnimelt hoonestusõiguse seadmise lepingud, mitte tavalised rendilepingud. Paraku oli siis – ja on ka praegu – võimalus riigivara **rendile** andes osapooltel kokku leppida rendi suurus. **Hoonestusõiguse** puhul on aga riigile makstav tasu suurus seadusest tulenev ja see on 2% maa maksustamise hinnast, nii et selles osas läbirääkimiste ruum puudub. Ja nagu Te teate, siis maa maksustamine hinna kehtestab iga omavalitsus ise.

Aitäh ja palun kiitke oma kogudusi edasi, kes kasutavad pühakodasid hoonestusõiguse seadmise lepingu alusel – neil on vastavad tasud riigile korrapäraselt makstud, samuti on neil toimivad kindlustuslepingud ning koostöös Muinsuskaitseametiga on pühakojad ka üle keskmise rahuldavas korras.

Mulle väga meeldib Teie lähenemine: uue olukorra kontekstis ka Pühtitsa Kloostri küsimusi hõlmata. Tulevikuvision ja selle realiseerimine peaksid ka seda kajastama. Formaalses mõttes pean siin siiski nimetama, et Teil tuleb sellise visiooni kirjeldamisel ja rakendamisel arvestada kloostrirahva huvide ja soovidega.

Aitäh veelkord mõistmast muret, mis meie riigi iseseisvust ohustab. Me arvestame Teie heatahtlikkuse ja heasoovlikkusega Eesti turvalisusesse ja iseseisvusesse. Selle nimel oleme valmis igakülgeks koostööks ja aruteluks.

Meenutan siin meie ühise kohtumise arutelu, mõistmist ja kokkulepet: Eesti seisab usuvabaduse eest ja et tänases tõepõhises maailmas tuleb riigil kaitsta inimesi igasuguse oma iseseisvust ohustava, sh terroristliku ja muu vaenupropaganda ning vägivallale üleskutsete eest.

Kokkulepe ja tegevussuund oli, et MPEÕK kõrgemad vaimulikud Eestis pakuvad koos teiste asjakohaste ekspertidega sidemete katkestamiseks Moskva Patriarhaadiga välja oma visiooni, mis hõlmab juba eeltoodut ja peab nii olema kui ka näima sellisena:

- Administratiivses mõttes kaotada seosed ja alluvus põhikirjade kaudu.
- Kanoonilises mõttes lahku löömine (eraldumine) Moskva Patriarhaadist ja selle kirikupea õpetusest ning alluvusest.

Eesti Vabariigis peab säilima põhiseaduslik õigus usuvabadusele, arvestades kõikide siin elavate inimeste õigusi ja vabadusi.

Selgitan ka esindamise küsimust. Aitäh, et olete kaasanud õiguseksperdid. Me tegeleme Eesti ajaloos küsimusega, mida on vaja tõsiselt kaaluda. Ma siinkohal selgitan veidi meie üks-ühele juriidilist kimbatust selles, et kes päriselt on meie jaoks juriidiliselt pädev isik.

Head partnerid! Arvestades kujunenud olukorda ja peateemat, siis meie loeme Siseministeeriumina peamisteks partneriteks Teid, head piiskopid kui kõrgeimad MPEÕK vaimulikud Eestis. Me tervitame ja aktsepteerime igati kõiki õigusbüroosid ja eksperte, keda Te selle väljakutsuva ülesande lahendamiseks kaasate. Kuid me võtme endale õiguse vastata erinevate esindajate pöördumistele just Teile, samuti iguumenjale. Te saate alati jagada vastuseid. Ainult erinõudmisel või andmekaitse reegleid arvestades jagame infot vastavalt reeglitele.

NB! Palun hinnake visiooni kirjeldades ja sinna teekaarti kirjeldades täna kehtiva kirikute ja koguduste seaduse § 20 lõike 1 esimest lauset, millega tuleb MPEÕK vaimuliku juhtimise korraldamisel arvestada. See on kehtiv seadus.

Aitäh Teile!

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Raivo Küüt
rahvastiku ja kodanikuühiskonna
asekantsler